

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2024, 210102 ” Crearea soiurilor și hibrizilor productivi de culturi de câmp, toleranți la patogeni, adaptați la condițiile stresante a mediului ambiant, menținerea fondului genetic și producerea de semințe primare”, director de proiect: Dr. Valeriu VOZIAN, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.3 din 25 februarie 2025)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Rezultatele obținute demonstrează atingerea obiectivelor propuse, prin crearea și selecția materialului genetic adaptat provocărilor agriculturii moderne, menținerea și completarea fondului genetic, precum și testarea rezistenței la factori de stres și patogeni. Totodată, evaluarea calitativă și cantitativă a materialului genetic, alături de producerea semințelor de înaltă calitate, asigură progresul în ameliorarea culturilor și creșterea productivității agricole.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele au fost diseminate în 20 articole la manifestări științifice naționale și internaționale. Este Editor la Culegerea de articole. „Probleme științifice în domeniul culturilor de câmp - realizări și perspective”, Conferința științifică jubiliară cu participare internațională consacrată celor 80 ani de la fondarea IP ICCC „SELECȚIA” 14-15 iunie 2024, Bălți.

Obiecții:

1. Lipsesc articole în reviste recenzate

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Au fost obținute 4 brevete de soi și transmise cereri pentru 3 soiuri de plante către CSTSP a RM și înaintate 2 Cereri de brevet. Cercetările au un impact socio-economic semnificativ, contribuind

la creșterea productivității agricole și reducerea costurilor de producție. Noile genotipuri (Orion, Savana, Cosmia) oferă randamente superioare și o mai bună adaptabilitate climatică, sprijinind fermierii și siguranța alimentară. Producerea semințelor de calitate și rezistența crescută la boli reduc cheltuielile fitosanitare, crescând rentabilitatea culturilor. Multiplicarea hibridilor și selecția liniilor performante susțin un sector agricol sustenabil, diminuând dependența de importuri. În plus, aceste progrese generează locuri de muncă în cercetare și producție, contribuind la dezvoltarea economică și rurală..

Largi perspective de implementare datorită indicilor înalți de rezistență la factori climatici nefavorabili, productivitate și calitate.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Numărul tinerilor cercetători până la 40 ani constituie 4 persoane (12 %), inclusiv 1 doctorand. Din tabelul de personal Anexa 3, au fost identificate 9 persoane până la 40 de ani (26%).

Punctajul mediu acordat: 26,7

Concluzii și recomandări:

Cercetările desfășurate în cadrul subprogramului au contribuit semnificativ la menținerea, multiplicarea și diversificarea fondului genetic pentru culturile de câmp, consolidând baza pentru ameliorare. Au fost obținute rezultate remarcabile la grâu, orz, mazăre, fasole și soia, prin selecția și dezvoltarea unor genotipuri superioare, adaptate la condițiile de mediu și cerințele agriculturii moderne. Studiile de protecție a plantelor au identificat genotipuri rezistente la boli, contribuind la îmbunătățirea culturilor. Producerea semințelor în verigile primare a asigurat material biologic de înaltă calitate pentru extinderea soiurilor valoroase. Importanța teoretică constă în aprofundarea cunoștințelor despre ameliorarea plantelor și rezistența genetică, iar aplicabilitatea practică este demonstrată prin testarea și înregistrarea oficială a trei soiuri noi și multiplicarea hibridilor performanți. Publicarea a 22 lucrări științifice și obținerea a trei brevete subliniază impactul științific al cercetărilor.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC